

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

To' ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Războiul preoților.

Nu e vorba în articolul de față de aceea datorință a preotului de a-și însoți și îngriji credincioșii chiar și pe câmpul de luptă, căci lucrul acesta nu atâră delă el, ci delă factorii civili — altmintrelea nici preotul român nu se dă îndărăpt, când e vorba de împlinirea unei astfel de datorințe, cu toate că unele organe străine de limba noastră, dimpreună cu monitorul oficial min. honvezimii, scriau mai zilele trecute, că se simte lipsa preoților români gr. cat. pe câmpul de bătae — zic, nu această datorință se remarcă în scrisul de față, ci prilejul binevenit de-a plivi buruienile și de-a curăți mărăcinii, ce-au răsărit cu grămada pe câmpul vieții de creștin a românului.

E vorba adevărat de un război în toată forma, pornit de preoți împotriva patimilor și obiceiurilor rele înstăpânite în sânul poporului nostru, care purtat cu grija și bărbăția de lipsă, duce cu siguranță la învingere.

Azi, când și cele mai nefolositoare obiecte de altădată sunt scoase din noianul uitării și puse în serviciul armatei și în străduința aceasta, pentru câștigarea biruinței, fiecare popor în țară își mișcă toate pietricelele, își adună toate forțele posibile și chiar imposibile, la părere numai, — oare preotul să rămână nepăsător și rece? Dacă pentru ajungerea unui scop pământesc e permis; ba e chiar de lipsă întrebuintărea tuturor forțelor naturii, ore pentru ajungerea scopului întregii omenimi să nu fie de lipsă întrebuintărea câtor mai multor forțe din partea acelorora, cărora e concretă grija de viață sufletească a oamenilor.

O, da. Și preotul e îndreptățit, ba îndatorat azi, mai mult ca altă-

dată, să străduiască pentru binele spiritual și neperitor al sufletelor încredințate grijei lui.

Dacă războiul „e curățirea popoarelor”, atunci trebuie să și năzuim pentru îndreptarea și curățirea oamenilor. Cei de pe câmpul de luptă se vor pocăi și curăți de bună seamă, nu însă și cei deacasă, mai ales bărbații mai în vârstă, apoi femeile și copiii. Aceștia încă nu simt grozăvenia războiului cu toate urmările lui, fiindcă graba, cu care au fost adunați soldații nu le-a dat vreme să se gândească la starea în care vor ajunge după plecarea stălpului căsii și, afară de aceea, ajutorul, ce-l capătă unii i-a făcut să uite năcazul pricinuit de plecarea bărbatului, de aceea își continuă viața de mai nainte cu toate plăcerile ei amăgitoare.

Trebuie introdusă și în sufletele celor deacasă o viață mai creștinească și mai aproape de învățătura blândului Isus. Acum e timpul de ogorît în inimile credincioșilor, pentru că pe terenul bătucit și întelenit de până acum a curs șiroaiele de lacrimi ale femeilor și ale copiilor, și e străbătut de puterea rugăciunii înălțate către Dumnezeu din tot sufletul alor mii și mii de piepturi, de aceea plugul preotului intră foarte ușor în ogorul sufletesc al creștinilor.

Nu trebuie sforțări mari, ci o apropiere sinceră de sufletul omului, o dragoste învăpăiată, împreună cu grija pentru adevărata țintă a omului aici pe pământ.

- Acum și cele mai mari viții de altă dată se pot cassa ori cel puțin micșora, dacă preotul ține la viața sufletească a credincioșilor.

Incepând delă înstrăinarea inimilor de sf. Biserică, care vițiu cuprindea tot mai mult teren, și până la afurisita de beție și blăstămatul de concubinaj toate scăderile acestea

și altele se pot șterge sau micșora. Deja însuș războiul adună pe oameni, tot mai des și în cete tot mai mari la sf. biserică.

Va zice cineva, rolul preotului în vremurile acestea grele nu poate fi rolul soldatului, fie și a lui Hristos, ci a samariteanului îndurător și a părintelui bun, deci mângăiere trebuie să întindă preotul credincioșilor săi. Adevărat, că azi, ca nici când, se cere preotul să-și mângăie fiii săi sufletești, dar slujba aceasta nu împiedecă pre un preot, ca deodată cu balzumul vindecător să apese puțin și cu fierul roșu pe rana sângerândă, deoarece numai așa se poate nădăjdui însănătoșarea deplină a celui morbos.

Afară de aceea un părinte nu prin aceea își arată bunătatea inimii și dragostea față de fiii săi, că îi gugulește și-i lasă să facă ori-ce le place, ci atunci își iubește cu adevărat fiii, când pe lângă vorbe bune, îi și muștră, când e nevoie.

Astfel și preotul bun, deodată cu vorba mângăietoare și sfatul părintesc, ce-l dă fiilor săi, va griji de tot prilejul ce i-se îmbie, ca să desminte pe oameni fie chiar și cu forța cuvântului și cu rezoluția tare de a nu-și schimba vorba, delă multele slăbiciuni, cu cari s'au deprins, bună oară delă pomeni, prânzuri, delă sfeștăni, concubinagii, și alte viții, ce bântuie cu grămada între credincioșii noștri chiar și acum.

Lupta preoților din toate timpurile, astfel și acum, nu trebuie să fie directă sau fățișă, ci mai mult indirectă, îndemnând adevărat pe oameni să îndrăgească tot mai mult pe Dumnezeu și ale sale lucruri și învățături, și atunci de sine vor pieri multe viții, din celce s'au încuibat în sufletul țaranului nostru.

Postul sf. Paști cu vremea lui de pocăință, și mai ales slujbele

acelea frumoase și atrăgătoare, cari cu toată lungimea lor nu sunt făcute numai pentru mănăstiri — după cum se scuză unii pentru nesăvârșirea lor, ci și pentru umilele bisericuțe ale satelor, vor ajuta foarte mult străduințele preotului.

Apoi diferitele cărți de cuprins religios, precum și cele de rugăciuni, încă vor opri pe oameni dela pierderea vremii în povești nefolositoare, ba chiar păgubitoare despre felul în care se poartă războiul de față.

Iar unde azi mulți ar vrea să aibă și cartea cea mai sfântă, ca ei înșiși să guste din dulceața învățăturilor Domnului Hristos, astfel bine ar fi dacă și „mica Biblie“, nu în ce privește conținutul, ci numai formatul, ar apărea și în Blaj, dacă a ieșit deja la București.

În chipul acesta și lupta împotriva pocăiților devine mai ușoară și mai folositoare, căci să nu uităm, că secta aceasta izbucnind războiul a încetat de-a mai amăgi pe oameni.

De nu vom grijă, poate după încetarea armelor, ne vom trezi cu o mai mare desamăgire, decât cea de pe urma Hajdudorogului.

Azi, când toți fiii neamului nostru se luptă, timpul este să ne

luptăm și noi preoții, deoarece numai prin lupte se scoboară pacea lui Dumnezeu pe pământ.

— o. —

Declarația Dlui Dr. Iuliu Maniu. (Făcută la adunarea congregațiunii comitatene a Albei de jos.)

Considerații superioare ușor de înțeles ne-au îndemnat să luăm bine cumpănita hotărâre, ca între împrejurările actuale, să nu intrăm în discuții politice.

Dacă cu toate acestea, veniți la aceasta adunare congregațională din cauza altor chestiuni importante, de data aceasta în mod excepțional luăm cuvântul, o facem exclusiv din motivul, ca tăcerea noastră în fața propunerii comitatului Torna-Abauj să nu fie fals interpretată și la adăpostul rezervei noastre conștiințe să nu se strecoare în opinia publică, în detrimentul poporului românesc, vederi direct opuse convingerilor noastre politice. Nu vom intra însă nici de data asta în discuția chestiunii politice puse la ordinea zilei de comitatul Torna-Abauj, nici vom lua parte la votarea care va avea loc, ci ne vom mărgini a face următoarea

Declarație:

Poporul românesc din Transilvania și Ungaria îndemnat de simțul său de datorie și de instinctul său de conservare, ajutat de spiritul său de abnegație, în conformitate cu tradițiunile sale seculare a satisfăcut pe deplin și în aceste zile de grozavă încercare, datorițele sale cetățenești. Faptele vitejești și

virtuțile militare neintrecute, pe cari fiii neamului românesc le-au desfășurat ca ostași români alături cu fiii altor neamuri, cu cari însă nu doresc să fie confundați, au adăugat multe pagini glorioase la cartea jertfelor și suferințelor fără sfârșit aduse pentru Patrie și Dinastie.

Ar fi însă o mare greșală a atribui această atitudine a poporului românesc unei mulțămiri cu stările actuale politice, cari îl nemulțămesc în cea mai mare măsură și ar rătăci foarte crezând cineva, că poporul românesc aduce în zilele acestea grele sacrificiile sale enorme pentru susținerea, sau chiar desvoltarea sistemului actual de guvernare, care pentru el înseamnă robie sufletească și politică.

Poporul românesc a pretins totdeauna, cu toată tăria cuvântului, recunoașterea drepturilor sale istorice, precum și acelora, cari urmează în mod firesc din însuși faptul existenței sale. Azi, mai mult ca oricând, ține la schimbarea stărilor nesuferite de azi și pretinde înfăptuirea drepturilor sale și se simte necesitat să constate cu adâncă durere că numai în Țara noastră nu se aude dela cei competenți cuvântul, că vitejia și fidelitatea popoarelor acestei Monarhii dovedită cu prisosință și cu aceasta ocaziune, este un motiv mai mult ca să se înfăptuească fără amânare libertatea națională pentru toate popoarele și un regim adevărat democratic ocrotitor pentru toți cetățenii.

Națiunea română a dat dovezi cu prisosință prin fapte evidente nu numai despre loialitatea sa cetățenească ci și despre adâncă sa pricepere pentru rezoanele politice mondiale, deci nu e nevoie a-le sublinia cu cuvântul, dar omenește gândindu-se, va

FOIȚA.

Serviciul divin în tabără.
(Evlavia soldaților). De pe câmpul de războiu german din nord.

(Traducere).

Intr'o conversație avută cu comandantul corpului 9 de armată, dl S. mi-a spus, că sentimentele, ce le nutresc cetățenii orașelor mari, nu sunt în concordanță cu sentimentele soldaților, cari luptă pe câmpul de bătaie.

— E cu totul altceva a serba biruințe, decât a purta războaie, a zis cu adâncă seriozitate comandantul, și apoi a adăugat, că oamenii au tot dreptul să se bucure, numai cât uită, că ehoul bucuriei lor tulbură puțin sentimentul de datorie al soldaților. Oamenii trimit cărți vesele, de lângă masa plină de bunătăți, soldaților din linia de bătaie și nu-și aduc aminte, că sufletul lor nu însă-tează după vorbe de petrecanie, nici după salutări vesele și glumețe. O, cei deacasă nici închipui nu-și pot liniștea, pacea și frica dumnezească, cari stăpânesc inimile soldaților noștri.

Cam acesta a fost sensul conversației avută cu comandantul S., care pe mine m'a neliniștit un moment. Doar știam, că vitejiile soldaților nemți trebuie numai să îmbucure pe cei deacasă. Așa dar nu înțelegeam ce voia să zică dl S...

Mai târziu am înțeles totul și mi-s'a

făcut lumină înaintea ochilor, când m'am întors din șanțurile de apărare și-am luat parte la celebrarea unei sf. Liturghii în tabără. Și cu toate că nu pentru primadată am văzut celebrându-se Liturghia în tabără, doar în mai multe rânduri am fost martor acelu fenomen cum știe biserica să pătrundă la inimile soldaților, totuș, altcum a influențat asupra mea serviciul divin, acum, când și eu m'am întors în șanțurile de apărare și eram în aceeași stare sufletească, ca și soldații.

Câtă dreptate a avut dl S. și ce mult se înșală oamenii deacasă, când cred, că soldații îndată ce-și obolesc trupurile, umblă după îndeștirea cerințelor trupesti. O, nu! Dimpotrivă. Războiul, cu toate că produce foarte multe lipsuri trupesti, totuș deșteaptă și trezește multe inimi la viață, cu mult mai multe, decât vremea de pace. Așa, că între cele mai mari frământări trupesti, totuș sufletul îl preocupă mai mult pe soldatul neamț. În mulțimea ostașilor, cari așteaptă începerea slujbei dzești se pot vedea astfel de oameni, cari viața lor întreagă au îmbrățișat cu căldură principiile socialiste, se pot vedea studenți, cari în pace profesau ateismul, ori învățați, cari așteaptă cu nerăbdare preotul, ca să le vorbească despre Dumnezeu.

Oare nu se gândesc oamenii aceștia la vrâsta lor de copii? Nu le fuge gândul la bisericuța de lemn a unui sătuleț, în care au cătat și ei odată? Dumnezeu știe. Aceea însă e sigur, că numai fețele copiilor nevinoși știu surâde de atâta fericire, cași care ne-o oglindesc obrajii acestor luptători

serioși, așteptând începerea serviciului dumnezeesc. Și ce e mai frumos; atâta mare de om — n'a mâncat, n'a beut, nici n'a fumat de ieri, fiindcă azi vreau să se înfățezeze la altarul Dlui, ca să se spovedească și să se cuminece.

În rânduri frumoase ne-am dus la sf. Liturghie, care nu s'a ținut sub cerul liber, ci în biserică. Însă nu se gândească nimeni la o biserică în toată forma, ci ia la o casă țărănească, în lăuntru careia zac rânjiții, iar în podul aceleia, făcându-se puțină rânduială se îndeplinește sf. slujbă. Podul are o singură ferestruică, prin care se strecoară razele aurii ale dimineții. Înaintea ferestruicii e așezată o masă cu un picior. Acesta e altarul. Acoperitoare de altar servește o față de masă albă, pe ea e așezată o cruce de lemn, în care e scobit chipul Domnului Hristos. Înaintea crucii e cartea de slujbă. Iar înaintea liturghierului e un chip mic sfânt, de preț neînsemnat. Nu sunt comori sau ceva podoabe deosebite pe altar. Doar podul e plin de fân, deoarece în noaptea trecută a poposit o oștire întreagă aici.

Atâta despre înfățișarea din afară sau exteriorul bisericii.

Soldații fac loc preotului militar, un om înalt, zdravăn și binefăcut. Îl cunosc soldații bine și le place de el. Iată, vine. Se închină înaintea altarului, apoi merge la lada, ce zace într'un colț al podului și scoate ornamentele bisericesti. Imbracă mai întâi o haină lungă și albă, iar peste aceasta haina de slujbă; șapca-i de soldat o schimbă cu cea în patru colțuri. Servitorul scoate apoi din

trebui fiecare să înțeleagă, că aceste resoane în sufletul nostru numai existând și în noi, să pot sălăglui, și prin urmare e drept, just și omenesc, ca pe lângă sacrificiile aduse pentru Patrie, să nu dăm uitării condițiile de existență a neamului nostru ci să pretindem înaintea lumii întregi toate atributele vieții naționale, pentru cari nici când nu vom înceta a lupta.

Și, când la durerile sufletului nostru cernit de suferințele veacurilor, să adauge jalea văduvelor și orfanilor eroilor români căzuți pe câmpul de luptă pentru Țară, e firesc acel postulat al nostru, ca din prefacerea zilelor de azi, să izvorească și mărirea neamului românesc din Transilvania și Ungaria și din suferințele atâtor generații, să se nască fericirea generațiilor viitoare, ceace numai prin înfăptuirea libertății noastre naționale și a justiției sociale se poate ajunge.

(Raportul despre decursul adunării congregaționale îl dăm în numărul proxim. Redacțiunea).

O cruce binemeritată.

Cine nu cunoaște prin jurul nostru pe preotul Isaicu? și cine nu-l va cunoaște de-acuma înainte? îl știu pe dânsul acelea câteva zeci de mii de soldați cu cari a plecat pe câmpiile Galiției, ca să le îndulcească prin cuvintele sale de părinte sufletesc amarul clipelor de durere, îl cunosc nenumărați bolnavi cari s'au împărțășit din mâna lui cu s. Taine, îl cunosc pe el ostași de alt neam, îl cunoaște mai ales colonelul bravului reg. din D. Când astă toamnă l'am cunoscut îl vedeam așa bine dispus însuflețit și dornic

ladă și celelalte lucruri, ținătoare de serviciul divin, astfel discul și potirul în care bagă vin preotul.

Preotul încetul cu încetul își pierde caracteru-i soldătesc. Peste câteva momente vedem înaintea noastră pe un adevărat slujitor al altarului... Dar sub haina-i lungă i-se mai văd cismele, cu pinteni, al căror zurut ține locul cântecelor de organe.

Preotul iar merge la altar, ia crucea, zice ceva 'n taină, își desface cu evlavie mâinile, apoi părăsind altarul merge într'un unghieț al podului. Câteva clipite de adâncă tăcere. Preotul stă plecat, în vreme ce un soldat s'apropie de dânsul, ingenunche și șoptește ceva. Se spovedește...

E un ce neînsemnat, care însă ne pătrunde în toate fibrele trupurilor noastre. Cine însă ar putea zugrăvi chipul de inger a soldatului mărturisit!? După cel dintâi, vine al doilea, al treilea, al patrulea și scl.; opt s'au spovedit în dimineața aceasta. Oare ce-au spus? Ce le-a îngreunat sufletul? După mărturisire s'a tras fiecare într'un colț. Din ochii lor curgeau lacrimi...

În urmă s'a început serviciul divin. Cântările bisericesti le-a rostit preotul. El le începea, ceilalți le continuau. Cu ochii pe jumătate închiși ascult și eu accentele duioase ale cântărilor și așa mi-se pare, c'ajung până la cer, unde și Dumnezeu le ascultă. Ce minune de glasuri ies din piepturile soldaților. Glasurile acestea au fost mai întâi timide și tremurătoare, dar după-aceea s'au întărit. Credința în Dumnezeu răsună

de a da mângâiere și însuflețire chipeșilor noștri soldați, cari își fluturau în chipiu cu mândrie florile de toamnă. Și mi-a spus într'o dimineață, că peste câteva zile pleacă, că în cealaltă zi celebrează sf. Liturgie în liber și ar vrea să facă ceva lucru bun, va ținea o vorbire pe care a făcut-o dânsul cum a știut-o mai bine. Mi-a și scos din buzunarul paltonului o hârtie scrisă cu ceruza pe care am zărit atâta:

De trăsnete să piară, de fulger și pucioasă Ori care s'ar retrage din gloriosul loc.

Și mi-se părea, că mă cearcă așa scrutaător cu privirea... Ne-am așezat la vorbă apoi de una și alta, până când vine ca obiect de discuție trecerea Dunării și Candiano-Popescu. Atunci am văzut pe părintele Isaicu strângându-și fruntea în crețe și răzând din toată inima, ca un copil ce a aflat ceea ce de mult a căutat. „Când o voi zice eu aceasta și Drăgan ne-a cânta priceasna... Vezi auzi frate minuni și vei vedea! Hei în Românul nostru este credință!“ Și o zicea, aceasta cu o mândrie, ce numai din gura unui preot plin de conștiința chemării sale se poate auzi. Și s'au dus credincioșii lui, țărani einștiți, în uniformă — au adus glorie multă, au făcut într'adevăr minuni. Azi se numără acest regiment între cele mai viteze regimente ale Maiestății sale. Și a cui au fost învingerile? Colonelul regimentului spune: „Eu am fost distins cu cruce pentru învingerile mele, dar din meritul învingerii numai una a treia parte e a mea, trei părți sunt a popii“. Acelaș brav colonel mai dăunăzi scria într'un articol dintr'o foaie din provincie următoarele: Am văzut pe un Român rănit la mână și nu putea ținea pușca. Am văzut până și-a scos toate

din inimile lor, mulțămindu-i pentru ajutorul de ieri și cerându-i sprijinul pentru ziua de mâine. Copii au cântat aici cu glasuri de bărbați.

Ce-ați simțit, o voi soldaților temători de Dumnezeu, în clipele acestea?

După serviciul divin preotul rostește o predică, scurtă cuprinzătoare și frumoasă. Vorbe de bărbat, cătră bărbați, fără afectare deaceea ne pătrund și deșteaptă în noi sentimente de încurajare. Fețele senine ale ascultătorilor jurau, parecă, înaintea lui Dumnezeu, că în veci nu vor mai părăsi pentru nescari teorii scâlciate, pe Isusul acela, care le-a ajutat până acum.

*

Așa se întâmplă aceasta zi de zi. În fiecare dimineață e slujbă, pe care o ascultă soldații întorși din șanțurile de apărare. Laudă pe Dumnezeu și-i mulțămesc pentru-că i-a scăpat și le ține încă viața. În inimile acestea se deșteaptă cu putere credința strămoșească în Dumnezeul acela, care odata s'a arătat lui Moise în chip de rug de foc iar acum în bubuit de tunuri și zurut de arme se arată întregii omeniri. Cu umilintă și evlavie privesc spre minunile Lui și cei ce stau în șanțurile de apărare și cei ce se întorc sănătoși din acelea. Și acestora, chiar, acestor oameni li-se trimite de acasă cărți, pline de veselie și petrecanie.

Oare nu-i de plăns?...
a. a.

gloanțele și le-a dat unui tovarăș al său zicându-i, că nu se va depărta de acolo până când nu i-le va împușca pe toate, doară va putea nimeri pe acela, care la rănit la mână. — În teatrul de luptă însă cel mai vrednic de amintit — continuă colonelul — era Ioan Isaicu, preotul gr.-cat. din Feneșul săsesc, capelan militar, care unde apărea pe calul său sur, din fundul pământului câștiga mâncare, țigarete. Se îngrijea de culină mărturisese și cumineca în ploaia de gloanțe, acestea sunt tot atâtea exemple a unui patriotism adevărat... scl.

Clerul nostru poate spune cu mândrie, că fratele Isaicu e adevărat preot român. Și-a împlinit datorința ca preot față de neam și rege în modul cel mai strălucit. A arătat ce înseamnă a fi preot român. Și acest om modest, reîntors de puțină vreme de pe câmpul de luptă pe care colonelul când a plecat l-a sărutat ca pe un părinte al său, de abună seamă a meritat, aceea distincție frumoasă pe care a primit-o dela Maiestatea Sa. Să o poarte sănătos multă vreme spre mândria Bisericii și a neamului nostru.

G. Mânzat.

Expozeul fostului ministru preșident Venizelos. Ziarul „Journal de Geneva“ publică următorul expozeu al fostului ministru preșident din Grecia: Ententa când a început operațiunile în contra Dardanelor, a simțit lipsa unui ajutor. Ca să nu fie respinsă propunerea ei a treia oară m'a interpelat pe mine oficios, că ce răspuns ar da guvernul grec la o nouă propunere pentru ajutor. Ocaziunea mi-s'a părut amăgitoare, mi-a fost frică, că regele se va opune ca se dăm ajutor armat. Ententa mi-a propus să cer consensul regelui și numai după aceea se dau răspuns oficios.

S'a convocat consiliul de coroană să nu fiu numai eu responsabil pentru o faptă mare pe care eu o țineam de imposibilă.

Ententa ne cerea un ajutor de 50 mii ostași cu care să ocupăm vilajetul Smirna, dar s'a opus statul maior, căci în cazul acesta țara ușor ar putea fi atăcată de Turcia și Bulgaria. Văzând, că propunerea statului maior e bună, am întrebat că care ar fi primejdie pentru țară, dacă am oferi ententei o divizie de ostași? Mi-s'a răspuns, că nu. Atunci eu am limitat ajutorul grecesc la 15 mii ostași și întreagă flota se o punem la dispoziția ententei.

Dar nici această propunere nu a avut rezultat. În consiliul de coroană mi-s'a răspuns, că prezența ostașilor greci, ar neliniști oastea rusă, când aceasta ar intra în Constantinopol. La ce eu am răspuns, că aceasta nu trebuie să ne producă temeri fiindcă avem de ajutor Franța și Anglia. Din divergențele ce ar obveni între aliați, Grecia, pe lângă o mică prudență ar putea câștiga mari succese.

Mi-s'a imputat, că cine ne va garanta recompensațiile din Asia. La aceasta eu am răspuns, că în două rânduri am ridicat puterea țării între două state balcanice, fără să-mi fi fost asigurată recompensa și totuș am făcut mai mult decât se aștepta. Acum, când pășim în campanie cu o oaste minimală alături de trei puteri mari, vreți să ni-se dea garanță pentru recompensă!

Să ne reamintim trecutul: Cavour, că

Un jurist absolvent, tiner de naționalitate română, deplin orientat în legile române, află aplicare ca secretar la un firez mare în România. Ofertele să se adreseze sub: „Jurist român“, în cuvertă dublă, la Rudolf Mosse în Budapest.

să poată merge la Roma unde să participe la pertractările de pace, și-a trimis oastea în Crimeea. Eu aş vrea să merg numai în Constantinopol și cu aceasta să răspund la chemarea ententei. Pentru interesele noastre ne este de ajuns pretinția Angliei și slăbirea Turciei.

Propunerile mele s'au zădărnicit de părerile statului maior și al câtorva politicieni, cari mi-au reflectat, că e posibil ca dușmanul să pătrundă pe pământul Greciei. Generalii aceștia și-au uitat, că mai înainte ei m'au îndemnat la războiu contra Turciei, deși România a declarat, că nu ne va ajuta și ne-a sfătuit, să ne reținem dela războiu. Ei m'am convins, că suntem într'o situație, care ne impune să mergem alături de Bulgaria și Sârbia. Acum, fiind Turcia atacată de trei puteri mari, ne temem, că va fi vătămăta integritatea teritorială a Greciei.

Războiul european.

Budapesta, 25 Martie. (Oficial).

În Carpați, trupele noastre pe frontul ce cade spre vest de pasul Uzsok, au respins atacurile tari ale Rușilor. Lupta decurge. Ziua de ieri, pe unele secțiuni, a fost mai liniștită. Din nou am făcut prizonieri 1500 ostași ruși.

La Wiskow a eșuat un atac dușman, care a fost dat contra pozițiilor ocupate de noi în 22 I. c. Pe celelalte zone n'au obvenit evenimente marcante.

Frontul sudic: În zilele din urmă s'au dat lupte înverșunate de artilerie lângă Dunăre și Sava. Starea generală nu s'a schimbat.

Berlin, 25 Martie. (Oficial).

Frontul apusean: Abstragând dela încăierările cari au fost pe înălțimile dela Maas spre sud-ost de Verdun și Hartmannsfeilerkopf, cari decurg și acum, s'au dat numai lupte de artilerie.

Frontul estic: Spre est și sud de Augustow, precum și la Jednorosek și nord-est de Prasniz, am respins atacurile Rușilor.

Diverse.

Chemarea glotașilor neapți la serviciul militar. Secția de întregire militară din Oradea mare a chemat la serviciul activ pe toți glotașii din lista B) născuți între anii 1878, 1895, cari la asentările din urmă au fost aflați neapți pentru serviciul militar. Se anunță acum din izvor autentic, că chemarea nu s'a făcut cu scopul, ca cei neasentați să fie supuși încă odată asentării, ci pentru a fi împărțiți la diferiți rami ai serviciului militar, precum în cancelarii, spitale și alte servicii.

Bani falsificați. S'a constatat, că circulează bancnote falsificate à 2 coroane. Falsificatele sunt cu multe greșeli și astfel se pot ușor cunoaște. Iată câteva greșeli: în șirul al 3-lea din jos stă *Doze Krune* (în loc de *Dvije Krune*), litera *á* din numele *kormányzo*

n'are accent; după cuvântul Buda lipsește trăsura de unire, iar în loc de 5 August, la textul nemțesc, este *1 August*.

Miliția germană ară la Sedan. Un scriitor american a umblat sub conducerea unui general german, întreg jurul dela Sedan. Pe un teritor de 75 mii jughăre am văzut sămănat grâu și cu deosebire cartofi. La sămănat și arat au lucrat în partea cea mai mare cei rămași acasă, dar mult a lucrat și miliția. În multe locuri am văzut, serie ziaristul american, pluguri cu motor, cu cari arau ostașii.

Serviciul cânilor. Unui bavarez i-a succes să drezeze în timp scurt mai mulți câni de poliție, cari vor face bune servicii pe lângă oficianții dela depozitele de grâu și făină. Câinii aceștia știu să constate, că în casă sau jurul ei este făină sau grâu. Se bagă chiar și în clăile de fân, și dau și de urma făinii sau grâului, cari au fost ascunse cu cea mai mare atenție. Câinii bavarezului au fost examinați de autorități și nu peste mult vor fi aplicați în serviciul patriei.

Contra cenzurei. Conziliul orașului Brünn a primit cu unanimitate următoarea moțiune făcută de cosilierul Niesner: În timpul acesta în Austria, fiind începută ajurnarea corpurilor legiuitoare, singur în presă se pot discuta chestiile importante actuale. Toate dispozițiile, reclamate de starea de războiu, au fost propuse de presă. Presa, prin strictetea cenzurei, este împiedecată de a-și împlini și pe mai departe chemarea ei. Consiliul orașului Brünn a conezut primarului, să aducă la cunoștința ministrului abuzul ce-l comite cenzura contra presei.

Când arăndașul e chemat la miliție. „Monitorul oficial” aduce ordonanța guvernului prin care se dispune ca la caz când arăndașul a mers la serviciu militar, fără să se îngrijească de asigurarea lucrărilor necesari pe moșia luată de el în arândă, proprietarul este în drept a lua în posesiune teritorul nelucrat și a îngriji de cultura aceluia.

Germanii reedifică porturile din Antwerpen. Guvernul militar german din Antwerpen și jur, înțelegându-se cu reprezentanții comunali din orașul Antwerpen, au început să reedifice porturile pentru comerț împreună cu docurile mării. Autoritățile orașului au pus la dispoziție până acum 5000 muncitori.

Rachiu veritabil. Un mare duce pour sang rusec și-a bătut o săptămână întreagă capul, că oare cu ce să surprindă el bravul regiment, care îi purta numele și se bătea grozav în Polonia. La urmă i-a venit o idee. Are să le trimită rachiu și încă de cel mai bun. Le va prinde bine să gândească mare ducele, mai ales, că ucizurile mai noue opresc pe soldați dela orice beutură bețivă. *Dictum factum.* Într'o dimineață comandatul regimentului spune marea bucurie feciorilor. Să aduc lăzile pecetluite, se desfac în fața tuturor; opri cea dintâiu glajă destupată, o implântă în mâna celui dintâiu moșic, ca să închine întru sănătatea marelui duce. Preafericitul soldat trage una lungă — știa doar, că n'o să se mai întâlnească a doua oră cu sticla — și rămâne holbat. În sticlă era — apă. Se cearcă cu a doua — tot apă. Și așa mai departe până la cea din urmă. S'a introdus natural, o severă investigație, care însă nu a putut fi terminată.

Se zice, că nici n'o să se termine, vreo dată, căci vinarsul l'ar fi beut — generalii.

Ostași români decorați. Cetim în ziarul „Az Est” că pentru purtarea eroică în fața dușmanului, au fost distinși de comanda militară în zilele trecute următorii ostași români: Iosif Coman sergent-major medalie de argint clasa I — mort. Nicolau Cuserean sergent-major, med. de argint clasa II. Andrei Ilie sergent-major, med. de argint clasa II. Iuliu Țibulea, med. de argint clasa I și II. Dănilă Panfilie, med. de argint clasa II. Ilie Pilia, med. de argint clasa II și crucea germană pentru vitejie cl. II. Matei Stefani, Eugen Fugătă și Dănilă David ca recunoștință au fost lăudați înaintea comandai militare. Distincțiile acestea sunt semne îmbucurătoare, că și ostașii de naționalitate română se luptă pentru patrie cu dispreț față de moarte și pentru ținuta lor vitează adeseori sunt admirați de comanda militară.

Ne miră mult cum de ziarul „Az Est” și-a schimbat deodată atitudinea față de ostașii români. Oare ceiașii mulți, despre cari nu a luat notiță, nu se poartă tot atât de eroic?

Necrolog. † *Dr. Emil Ternavean* medic în Tulgheș, împărțit cu ss. Sacramente a muribunzilor a repausat în Domnul în 19 Martie a. c. în vârsta de 40 ani.

— † *Ioan Vasváry* paroh gr.-cat român a Barseului de sus provăsat cu ss. Sacramente ale muribunzilor, în etate de 79 ani a vieții și 53 a preoției și căsătoriei, a adormit în Domnul în 21 Martie.

Odihnească în pace!

Mai nou.

Berlin, 26 Martie. (Oficial).

Frontul apusean: Pe înălțimile dela Maas cari sunt situate spre sud-ost de Verdun, Francezii au încercat ca să ocupe pozițiile noastre, dar după o rezistență aspră i-am respins. La Hartmanweilerkopf luptele decurg.

Frontul estic: Atacurile rusești contra pasurilor principale spre est de Augustow le-am respins.

Budapesta, 26 Martie. (Oficial).

Luptele aprige din Carpați continuă. Atacurile repețite ale Rușilor, cari s'au dat zi și noaptea, le-am respins. Starea generală nu s'a schimbat. Pe teritorul situat spre sud de Süttejaw trupele noastre au ocupat 11 poziții rusești și au făcut prizonieri peste 500 ostași. În Polonia rusească și Galiția apuseană luptele continuă.

Turnul bisericii din comuna Paradics, situată spre sud-est de Suljew, a trebuit să-l aprindem cu împușcăturile noastre, fiind-că am constatat că servia ca turn de veghe pentru artileria dușmană.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**